

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UPA2023/167

14 april 2023

Mariane Paviasen

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan vi opfatter demokrati samt folkestyre i Grønland.

(Inatsisartuni ilaasortaq Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Ordførerindlæg:

På vegne af Inuit Ataqatigiit vil jeg takke forslagsstilleren for et vigtigt emne.

“Forslag til forespørgselsdebat om der er tilfredshed om demokratiet samt borgerinddragelsen i Grønland”.

Forslagsstilleren nævnte som indledning at denne forslag kan anses som en fortsættelse af forslag til forespørgselsdebat, som Inuit Ataqatigiits Inatsisartutgruppe stillede i 2020.

Hvad betyder demokrati?

Hvis man skal tale dom demokrati, må man først forstå selve ordets betydning, og i vores ordbog er ordet demokrati oversat som “demokratii”, men ordet demokratisk er oversat som borgernes ret til at deltage i regeringsførelse (om).

Den styreform som som den voksne befolkning af landet kan ved f.eks. gennem valg kan få politisk indflydelse på, og som som sikrer mindretallets ret til at ytre sig og til at kunne forsamle sig er demokratiet.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

I et demokrati er borgernes frie ytring i en åben debat og frie valg det helt grundlæggende element.

I Grønland benytter vi os af repræsentativ demokrati, hvor folkevalgte på vegne af borgerne styrer landet; som jeg vil nævne på dansk, såfremt Formanden ingen indsigelser har, nemlig: "repræsentativt demokrati".

Hos Inuit Ataqatigiit:

Hos Inuit Ataqatigiit ønsker vi et stærkt demokrati der sikrer tæt inddragelse af borgerne, og for at styrke nærdemokratiet har vi en flot formål i vores formålsparagraf. Vi lægger vægt på, at borgerinddragelse bliver genvurderet.

Vi ønsker at udvikle alle bosteder, men hvis udviklingen skal ske på bedst mulig vis, skal indbyggerne på de enkelte bosteder inddrages mere og være med til debatterne. Vi må tale om hvordan vi opnår dette.

Høringsprocedurerne skal ændres; man skal komme til borgerne for at høre deres mening, og borgerne må udnytte deres mulighed for at pege på hvilken udvikling de ønsker sig samt at kunne give deres mening til kende om hvordan vi skal arbejde om dette. Selv om dette ikke altid er nemt og økonomisk er dyrt, må vi alle komme til enighed om hvad vi skal gøre samt hvilke styreform vi ønsker at arbejde hen imod.

I vores land:

Vi siger at vi har demokrati her i landet. Forslagsstilleren taler om, at borgerne der ikke stemmer også, afleverer næsten halvdelen af deres løn til skat. Jeg mener at man skal oplyse mere om hvad skattebetalingerne går til. Når der i radioreklamerne om behandling bliver sagt "behandlingen er gratis", kan jeg have et ønske om at korrigere dette, idet alting koster og at disse bliver betalt af vores skattebetalinger. Alt det vi her i landet kalder som "gratis" bliver betalt af mellemindkomst og højtindkomstgrupperne her i landet.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Høringer:

De emner vi drøfter her, har man indtil nu for det fleste kørt en høringsproces gennem en høringsportal på, som vi kan debattere hvorvidt dette er et inddragende demokrati, for når vi kører høringer fra borgerne gennem portalen, så udelukker vi alle der ikke har en mulighed for internet. *Vi kan så debattere hvorvidt denne mulighed reelt kan kaldes for demokratisk.*

Vi må styrke høringsprocessen. Der findes foreninger, forbund samt interesseorganisationer med bestyrelser, og det er tydeligt at vi som folkevalgte har en opgave foran os. I de høringer som indtil videre afholdes mangler der større inddragelse og mere tid til processen. Hvis høringerne skal være gavnlige, så skal vi bane vej for de forskellige foreninger, forbund og interesseorganisationer om en procedure som de kan følge på vegne af borgerne. Hvis en god inddragelse skal opnås, så skal de politiske organer i samfundet som udarbejder love, være mere lydhøre over for interesseorganisationers behov for mere tid til at kunne høre deres baglande. De normale høringer kører over 8 uger, og fristen er mangelfuld for sager som kan ændre vores dagligdag radikalt; for der skal gives en længere tid. Det er tydeligt at medierne skal styrkes på dette område ligeså, for vi må opnå at de gennem deres service og nyhedsspredning skal have mere tid til at sikre større inddragelse, desuagtet er deres udfordringer på de økonomiske og personalemæssige ressourcer, et af de områder der skal rettes op på.

Hvis vi skal opnå optimal inddragelse af borgerne, så skal vi ligeledes debattere den ensidige ansvar folkevalgte har, for er det kun de folkevalgte der skal arbejde med sager der ændrer samfundet? Eller er samtlige myndige personer medansvarlige? Hvem er det der skal være med i arbejdet om drift af samfundet og de retninger som samfundet skal udvikles i? Her tænker jeg på at folk kan få større indflydelse gennem udnyttelse af deres pligter og

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

rettigheder, og at det er mere sandsynligt at de kan føle større medindflydelse. Når der arrangeres borgermøder og i arbejdet med love, er der desværre kun ringe fremmøde, hvorfor man her i landet kan føle at de demokratiske rettigheder og pligter kun opfyldes i ringe grad.

Vi folkevalgte må inddrage borgerne når vi skal udforme noget, ligesom vi også har behov for at samfundet viser at de har brugt deres pligt gennem aktiv deltagelse. Ligeledes er det oplagt at debattere om vi bliver styret af danskerne eller ej, og i denne debat kan vi ikke undgå at komme ind på selvstyreloven. Vi har stadigvæk ikke hjemtaget alle sagsområderne, hvorfor danskerne stadigvæk styrer nogle af områderne her i landet.

Koloni:

Har postkoloniale følger medført at vi har tabt vores demokratiske rettigheder som vi nu skal genoplære? For vi har været med i et Rigsfællesskab i omkring 70 år nu. For 80 år siden var vi ikke med til at styre vores land, og nu har vi repræsentativ demokrati gennem valg. Retsvæsenområdet hører stadigvæk under staten, og vitale områder indenfor demokratiet hører stadigvæk under staten, og kan kun overtages efter et forhandlingsforløb. Dog kan vi alle som bor her i landet – vi som samfund – kan tage ansvar – uden at vi skal sætte lid til andre. Vi kan selv læse opgaverne og det skal vi!

Demokrati - hvordan?

Ja, der bliver stadigvæk truffet beslutninger hen over hovedet på befolkningen. Når man tænker på det jeg sagde tidligere er dette tydeligt, men hvordan kan vi inddrage borgerne mere i større omfang og på styringen af vores land? Er frihed også demokrati? Indflydelse på styringen og demokrati – hvori ligger forskellene i disse ord? Kan man være med i styringen gennem snak alene? Eller skal demokrati være håndgribelig og synlig?

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Kommunalbestyrelser, bygderåd, lokale råd, bisiddere, talsmænd, råd som bliver skabt, har store og vigtige positioner indenfor demokratiet, idet disse i dagligdagen er forpligtet til at arbejde borgernært. Vi folkevalgte skal i større grad søge enighed, idet vi hos de folkevalgte i stor grad stadigvæk peger fingre ad hinanden. Vi skal huske på, at vi som folkevalgte har en udvidet pligt. Vi kan sige, at den store behov for at fejlsøge hos andre folkevalgte skærmer for søgning af fælles fodslag på de store sager om samfundet. Til trods for at vi kunne benytte vores ressourcer som folkevalgte, benytter vi muligheden til at finde punkter hos andre som vi kan kritisere; *og dette kan betegnes som en flugt fra det vi er sat til at foretage*. Vi har muligheder for at lave forlig gennem at vi samler vores kræfter, hvor vi sikrer utallige forbedringer af borgernes levevilkår, og gid vi kan benytte vores ressourcer til at blive enige om det der er til borgernes bedste. Vi har hver vores egen mening og vi har noget som vi ønsker at realisere, men hvis vi samarbejder for at opnå mål, kan vi sikre reelle resultater om forbedringer af folks levevilkår som kan stå i lang tid. Genne sådanne initiativer kan vi opnå mål på demokratisk vis.

Demokrati og folks ret til at være med til at styre kan nævnes som en udvidet pligt, hvor der er vilje til forlig i større sager – ikke mindst af hensyn til vores efterkommere. Det skal vi have som en stor værdi hver især.

Tak